

อนุสาสนีปาฏิหาริย์แห่งองค์พ่อแม่ครูอาจารย์

หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

วันนี้เป็นวันเสาร์ที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘ คริสต์ศักราช ๒๐๒๕
อีจเลาะห์ศักราช ๑๔๔๖

วันนี้เป็นวันเสาร์ วันเสาร์เป็นวันหยุดส่วนราชการ

มนุษย์นะเรามีหลักการ หลักการ ๓ อุดมการณ์ ๔ วิธี ๖ เพื่อเอาธรรมนำชีวิต
เอาธรรมนำชีวิต เอาความถูกต้องนำชีวิตเพื่อเป็นบารมี เป็นความดีที่ประกอบด้วย
ปัญญา เป็นปัญญาที่ประกอบด้วยความดี มีสัมมาทิฐิมีความเห็นถูกต้องเข้าใจถูกต้อง
ปฏิบัติถูกต้อง

วันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัส ศุกร์เป็นวันทำงาน วันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันหยุด
ส่วนราชการ มนุษย์ต้องเอาหลักการที่เป็นธรรมเป็นธรรมนุญ มีปิติมีความสุข
มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

วันธรรมดาเราก็มีความสุข สำหรับนักเรียนนิสิตนักศึกษาที่มีความสุขในการเรียน
การศึกษา สำหรับผู้ที่ทำงานราชการ นักการเมือง รัฐวิสาหกิจ พ่อค้าประชาชน
ก็มีความสุขในการทำงาน การทำงานหรือว่าการเรียนเราต้องมีความสุข ถ้าเราไม่มี
ความสุขในการเรียนการศึกษา ไม่มีมีความสุขในการทำงานนั้นไม่ได้ เพราะอันนี้
เป็นหลักการ ถ้าเราไม่มีความสุขในการทำงาน พวกเราทั้งหลายนะมันจะเครียด
การทำงานก็ต้องมีความสุขในการทำงาน การเรียนหนังสือก็มีความสุขในการเรียน
หนังสือ เพราะนี่เป็นหลักการ เป็นอุดมการณ์อุดมธรรม

มนุษย์ของเราที่ร่างกายสรีระเป็นมนุษย์ ในส่วนร่างกายสรีระเป็นมนุษย์ จะมีภพภูมิอยู่ในร่างกายสรีระที่เป็นมนุษย์อยู่ ๓๑ ภพภูมิ

เพื่อให้เข้าใจว่าในส่วนสรีระร่างกายของเรา จิตใจของเราต้องมีปัญญา สัมมาทิฐิ รู้เข้าใจว่าชีวิตของเราเป็นชีวิตที่ประเสริฐ เราต้องเห็นคุณค่าในสิ่งที่ประเสริฐ เพื่อเอาธรรมนำชีวิต เพื่อเอาธรรมนำชีวิต เพื่อเป็นหลักการ เป็นหลักการ ๓ อุดมการณ์ ๔ วิธี ๖ เพื่อจะเป็นมรรคเป็นอริยมรรค เพื่อจะเป็นภavanaเป็นวิปัสสนา เป็นทั้งสมณะเป็นทั้งวิปัสสนา

ชีวิตของเราต้องก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ ชีวิตของเราจะได้สมบูรณ์ สมบูรณ์ด้วยความรู้ความเข้าใจ เราจะได้ทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์ทั้งอรรถะ ทั้งพยัญชนะด้วยความรู้ความเข้าใจเราทั้งหลายจะได้มีทั้งตาเนื้อตาหนังมีทั้งตาปัญญา ไปพร้อม ๆ กัน เราจะได้รู้ทุกแง่มุม ชีวิตของเราจะได้เป็นชีวิตที่ประกอบด้วยปัญญา บริสุทธิคุณ

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกพวกเราทั้งหลายว่า **เธอทั้งหลาย จงประพฤติพรหมจรรย์เถิด** พรหมจรรย์ก็หมายถึงธรรมะที่ประกอบด้วยปัญญา บริสุทธิคุณ

ให้รู้จักสมมติทั้งหลายทั้งปวง สมมติทั้งหลายทั้งปวงที่หมู่มวลมนุษย์ทั้งหลาย สมมติขึ้นมาที่ตั้งหลายล้านสมมตินะ แล้วเอาสมมตินั้นมาประพฤติปฏิบัติทั้งอรรถะ ทั้งพยัญชนะด้วยความพอใจด้วยการประพฤติการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเรา

วันจันทร์อังคารพุธพฤหัสบดีนี้เป็นวันทำงาน ให้มีความสุขด้วยการเรียนหนังสือ ที่มีความสุขเพื่อให้ความสอดคล้องระหว่างเรื่องจิตเรื่องใจกับวัตถุไปพร้อม ๆ กัน เป็นทางสายกลาง เพื่อเป็นมรรคเป็นอริยมรรค เราจะไปแยกออกจากกันไม่ได้ ต้องไปพร้อมกัน กายกับใจก็ต้องไปพร้อมกัน วาจากับใจก็ต้องไปพร้อมกัน

กิริยามารยาทกับใจก็ต้องไปพร้อมกัน อาชีพกับใจก็ต้องไปพร้อมกัน ธรรมกับธรรมนุญก็ต้องไปพร้อมกัน มันจะแยกจากกันไม่ได้ ถ้าแยกจากกันเมื่อไหร่ก็ถือว่าไม่ใช่การปฏิบัติ แยกจากกันคือวิบัติไม่ใช่ปฏิบัติ มันต้องไปพร้อม ๆ กันเป็นมรรคเป็นความสมควรสามัคคี เป็นความสงบประกอบด้วยปัญญา เป็นปัญญาประกอบด้วยความสงบ เอาตัวตนเมื่อไหร่ความสงบมันไม่มี ตัวตนเรียกว่าไม่สงบ ตัวตนเรียกว่าแตกแยก ตัวตนเรียกว่าไม่สมควรสามัคคี ตัวตนคือสังฆเภท

ที่เค้าว่าบาปกรรมที่ใหญ่หลวงคือฆ่าพ่อฆ่าแม่ คือเอาตัวตนนำชีวิตเค้าเรียกว่าฆ่าพ่อฆ่าแม่นะ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันไม่รู้จักความดีที่ประกอบด้วยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาที่ประกอบด้วยปัญญา เรียกว่าคนไม่รู้จักกตัญญูกตเวทีไม่รู้จริยสัจสี่ไม่รู้ทุกข์ ไม่รู้เหตุเกิดทุกข์ ไม่รู้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ เอาตัวตนนำชีวิตเค้าเรียกว่าคนฆ่าพ่อฆ่าแม่นะ เพราะไปสร้างดีเอ็นเอที่เป็นนิติบุคคลตัวตนคือบุคคลที่ทำลายความมั่นคง หรือว่าทำลายความถูกต้องของชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งเค้าเรียกว่า **คนทำลายชาติ ศาสน์ กษัตริย์**

ความหมายของกษัตริย์คือปัญญาบริสุทธิ์คุณยกเลิกตัวตนเอาธรรมนำชีวิต เอาความถูกต้องนำชีวิต ไม่เอาตัวตนนำชีวิต นี่คือความหมายของกษัตริย์ กษัตริย์นี้หมายถึงปัญญาบริสุทธิ์คุณ ที่พระเศียรของพระที่แหลม ๆ หรือเกศของพระเป็นธรรมนามที่เราเอามาใช้นามว่ากษัตริย์ กษัตริย์หมายถึงเอาปัญญานำชีวิต ไม่เอานิติบุคคลตัวตนเป็นที่ตั้ง พระมหากษัตริย์คือผู้ที่เอาปัญญานำชีวิตไม่เอานิติบุคคลตัวตนนำชีวิต พระราชามหากษัตริย์ถึงทรงทศราชธรรม เอาธรรมนำชีวิตไม่เอาตัวตนนำชีวิต เอาตัวตนนำชีวิตนะไม่ใช่พระมหากษัตริย์ เป็นนิติบุคคลตัวตน ผู้ที่จะเป็นประธานาธิบดี หรือเป็นข้าราชการนักการเมือง หรือเป็นอะไรก็แล้วแต่ ต้องเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนุญนำชีวิต

เราต้องเข้าใจความหมายของสมมติสัจจะนะ เราจะได้ทำหน้าที่ของสมมติสัจจะให้สมบูรณ์ สมบูรณ์ด้วยทั้งอรรถะทั้งพยัญชนะ มีปิติมีความสุขเอกัคคตาในการประพฤติ การปฏิบัติอย่างนี้ เราทั้งหลายถึงจะเป็นคนดีที่ประกอบด้วยปัญญา เป็นคนมีปัญญา ประกอบด้วยความดี เราทั้งจะได้หลายรู้ว่าเป้าหมายของเราคือความดับทุกข์ หรือเป้าหมายของเราคือพระนิพพาน เอาตัวตนเป็นที่ตั้งก็เป็นทุกข์ คนหนึ่งก็ทุกข์ เพราะไม่มี ถ้าคนที่มีแล้วก็ทุกข์เพราะไม่มี มันต้องมีสัมมาทิฐิ มีความเห็นถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง ปฏิบัติถูกต้อง ต้องมีสัมมาทิฐิต้องมีปัญญา

มนุษย์เราถึงมีการเรียนการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตตั้งแต่โบราณกาล ตั้งแต่โบราณกาล คำมีการเรียนการศึกษาเพื่อเป็นหลักการเป็นอุดมการณ์อุดมธรรม นำชีวิต มนุษย์เรามีการเรียนการศึกษาทั้งหมด ๑๘ ศาสตร์ ๑๘ ศาสตร์รวมลงที่ พุทธศาสตร์นี้แหละ มีสัมมาทิฐิความเห็นถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง

พวกเราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจว่ามนุษย์เราต้องเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิตรู้ ทุกคนไม่เหินเหินเหตุผลไม่เหินอกฏของกรรมหรือ เพราะทุกอย่างมันอยู่ที่เหตุ ที่ปัจจัย เพราะสิ่งนี้มีสิ่งต่อไปมันถึงมี ๑๘ ศาสตร์มีอะไรบ้าง พอที่จะสังเขปให้รู้เข้าใจ เกิดปัญญาสัมมาทิฐิ เป็นหลักการเป็นอุดมการณ์อุดมธรรม นำชีวิตที่ประเสริฐ

๑๘ ศาสตร์ก็มารวมกันอยู่ที่ปัญญาบริสุทธิ์คุณนี้แหละ เป็นปัญญาวิปัสสนา เป็นทั้งความสงบเป็นทั้งปัญญา อริยมรรคก็ต้องสมบูรณ์ทุกมรรค ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเราทั้งหลายว่า เธอทั้งหลายจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด อย่าเอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ต้องเอาธรรมะเป็นที่ตั้ง ถ้าเอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันเป็นทุกข์ เป็นทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป นอกจากทุกข์ไม่มี เพราะตัวตนเป็นเหมือน ทะเลมหาสมุทรที่ไม่อิมด้วยน้ำ เป็นไฟไม่อิมด้วยเชื้อ มันบกพร่องอยู่เป็นนิจ เราต้องรู้ เข้าใจ เราจะรู้หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เราต้องมีปิติมีความสุขเอกัคคตา ในการประพฤติการปฏิบัติ

วันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันหยุดการทำงานภายนอกแล้วมานั่งเรื่องจิตเรื่องใจ เรื่องคุณธรรม เพื่อเราทั้งหลายจะได้เพิ่มบารมีเพิ่มความดีที่ประกอบด้วยปัญญา หยุดการหยุดงานมานั่งเรื่องจิตเรื่องใจ ยกเลิกงานภายนอก มามีปิติมีความสุข เอกัคคตาในการประพาศการปฏิบัติเจริญสติสัมปชัญญะ สตินี้คือความสงบ สัมปชัญญะคือตัวปัญญา มายกเลิกสิ่งที่เป็นอดีตอนาคตทั้งหมด ปัจจุบันเข้าสู่ ความว่าง พิจารณาทุกอย่างเข้าสู่พระไตรลักษณ์อย่างนี้ เพราะทุกอย่างนั้นมันไม่ใช่ตัวตน บุคคลตัวตน มันเป็นเหตุเป็นปัจจัย เพราะมีเหตุมีปัจจัยทุกอย่างจึงก้าวไป ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน เพราะทุกอย่างนั้นเป็นธรรมเป็นสภาวะธรรมเป็นประภัสสรของทุกสิ่งทุกอย่าง เราต้องรู้เข้าใจ เราจะมาติดมาหลงอยู่ไม่ได้ เราต้องเข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจ ชีวิตของเราก็จะไม่เป็นธรรมไม่เป็นปัจจุบันธรรม

หลักการของมนุษย์นะ อาทิตย์หนึ่งก็มีวันหยุดอยู่สองวัน เป็นวันที่พัฒนาจิตใจ เพื่อให้ชีวิตนี้เป็นชีวิตบริสุทธิ์คุณ เพราะในโลกนี้มันน่าเกลียดเพลิด เพราะในโลกนี้มันมีความอร่อยความแซบความล้ำความนัวความหรรษา เพราะรูปมันก็อร่อยที่สุด เสียงมันก็เพราะที่สุด กลิ่นก็หอมที่สุด รสก็อร่อยที่สุด โภจทรัพย์พระธรรมารมณ์ ลาภยศสรรเสริญ ความสะดวกความสบายทุกอย่างมันที่สุด เราต้องรู้เข้าใจ เราต้องมายกเลิก สิ่งภายนอกหมด มาอยู่กับธรรมชาติที่ยกเลิกตัวตน มาอยู่กับความสงบอยู่กับปัญญา เราจะได้เอาความถูกต้องกลับคืนมา เอาออกซิเจนกลับคืนมา เอาคาร์บอนไดออกไซด์ออกไป เอาของเสียออกไป เอาความยึดมั่นถือมั่นออกไป เราทั้งหลายต้องพากันเข้าใจ อย่างนี้นะ

วันเสาร์วันอาทิตย์ผู้ที่ถือศาสนาพุทธก็ไปวัด ผู้ที่ถือศาสนาคริสต์ก็พากันไปโบสถ์ ผู้ที่ศาสนาอิสลามก็พากันไปมัสยิด เราต้องรู้หน้าที่ เราต้องเข้าใจว่าเราต้องมีหลักการ มีอุดมการณ์อุดมธรรม มีปิติมีสุขเอกัคคตาในการประพาศการปฏิบัติ เราต้องมี หลักการอย่างนี้

ไม่ใช่วันเสาร์วันอาทิตย์หยุดให้เราเป็นพักผ่อนไปเที่ยวไปเล่นไปคอนเสิร์ตไปตามความหลงนะ เรียกว่าเอาความหลงนำชีวิต เอาความไม่ถูกต้องนำชีวิต มันตั้งอยู่ในความไม่ถูกต้อง ตั้งอยู่ในความประมาทนะ เราต้องรู้เข้าใจรู้หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เราต้องเข้าใจ

ถ้าไปวัดไม่สะดวก เพราะวัดนั้นไม่มีพระผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์ ปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพาน วัดนั้นเป็นสถานที่มีความหลง ตั้งอยู่ในความหลง ตั้งอยู่ในความไม่ถูกต้อง ตั้งอยู่ในไสยศาสตร์เอาความหลงเป็นที่ตั้ง เราก็ไม่ต้องไปนะ เพราะโลกสมัยใหม่พัฒนาวิทยาศาสตร์ บ้านก็ติดแอร์สะดวกสบาย เราก็ประพฤติปฏิบัติอยู่ที่บ้านของเราอย่างนี้แหละ เราอยู่ในห้องแอร์ปฏิบัติธรรมก็ได้

วันเสาร์อาทิตย์เราก็หยุดเล่นโทรศัพท์ โลกโทรศัพท์ มาเจริญสติสัมปชัญญะ ปฏิบัติอยู่ที่บ้านของเราหรือไปปฏิบัติที่วัดที่ท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ถ้าไม่ปฏิบัติดีไม่ชอบก็ไม่ต้องไป เดียวจะเอาไวรัสที่เป็นนิติบุคคลตัวตนมาติดตัวเรา

เห็นมัลลสะสมัยโควิดเค้าต้องระมัดระวังพวกไวรัส ไปไหนก็ต้องเอาผ้าปิดจมูกเพื่อระวังเรื่องไวรัส เราต้องรู้ริยสัจสี่ ว่าเราต้องเข้าสู่ความรู้ความเข้าใจ รู้ว่าพระธรรม พระวินัย ธรรมานุวัตรธรรมานุญเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เป็นสิ่งที่เพอร์เฟค เราต้องเข้าสู่ความถูกต้อง ธรรมานุญจะเป็นสิ่งที่จะนำเราเข้าสู่ความวิเวกนะ อันนี้ไม่คิด อันนี้ไม่พูด อันนี้ไม่ทำไม่ปฏิบัติ มีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติ ไม่ใช่เกียจคร้าน ไม่เอาตัวตนนำชีวิต เราต้องเสียสละ ถ้าไม่เสียสละเราก็ไม่มีความสงบไม่มีปัญญา เราก็เป็นนิติบุคคลตัวตน เราหลงอยู่หมกมุ่นอยู่ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันก็เป็นตัวเป็นตน มันก็จมอยู่ในความมืดความหลงนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกเราทั้งหลายว่าอย่าไปตรึกในกาม

กามนี้คือตัวตนที่ยินดีในรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะธรรมารมณ์ลาภยศสรรเสริญ
เค้าเรียกว่ากามอย่างนี้แหละ

อย่าไปหมกมุ่นในพยาบาท การหมกมุ่นอย่างนี้เค้าเรียกว่าหัวใจของเรามีตัวมีตน
ถ้าเป็นผู้หญิงเรียกว่ามีลูกมีผัว หัวใจมีตัวตนเค้าเรียกว่าหัวใจมีลูกมีผัว ถ้าเป็นผู้ชาย
เรียกว่าหัวใจมีลูกมีเมียหัวใจมีครอบครัว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่าให้มีสติมีปัญญาอย่าไปหลง
ในนิติบุคคลตัวตน อย่าเอาตัวเป็นตนที่ตั้งอย่าไปตรึกในกามอย่าไปตรึกในพยาบาท
เพราะเราต้องรู้ทั้งสิ่งภายนอก รู้ทั้งสิ่งภายใน เราก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ
อย่างนี้แหละ

เราทั้งหลายต้องรู้ว่าความรู้เข้าใจเป็นพระธรรมเป็นพระวินัย มันจะพาเราเข้าสู่
ความสงบเข้าสู่ความวิเวก มันจะหยุดกรรมหยุดเวรด้วยความรู้ความเข้าใจ ด้วยปิติ
ด้วยความสุขในการประพฤติการปฏิบัติอย่างนี้ เราทั้งหลายจะได้เข้าสู่ความวิเวกด้วย
ความรู้ความเข้าใจ เอาพระธรรมพระวินัยเอาศีลเอาข้อวัตรปฏิบัตินี้แหละมาประพฤติ
มาปฏิบัติ

ทุกคนก็เป็นพระได้ทุกคน ผู้ที่เป็นข้าราชการเมืองก็เป็นพระได้ ผู้เป็นนักบวช
ก็เป็นพระได้ เพราะพระคือความรู้ความเข้าใจแล้วมีปิตินิสฺสเอกัคคตาในการประพฤติ
การปฏิบัติ ให้เข้าใจหลักการอย่างนี้

อย่างเรานั่งสมาธิเราต้องรู้เข้าใจ สมาธิคือเรามากเลิกละด้วยกลีกลง ยกลีกลงดีด
ปัจจุบันก็ว่างจากตัวตน ไม่มีอะไรมีแต่ธรรมชาติที่เป็นธรรมเป็นสภาวะธรรม หายใจเข้า
ก็มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม หายใจออกก็มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม มีความรู้ด้วยบริสุทธิ์คุณ
ปัญญาธิคุณ มีความสงบมีปัญญา ความหมายของสมาธิเป็นอย่างนี้

เพราะเอาตัวตนขึ้นที่ตั้งมั่นฟุ้งซ่าน ท่านถึงให้เราฝึกการอุทมการณอุทมธรรม ในการนั่งสมาธิ พวกเราเอาความถูกต้องกลับคืนมา เอาสมาธิคือความถูกต้อง กลับคืนมา ความสงบกลับคืนมา เอาของเสียออกไป เอาคาร์บอนไดออกไซด์ออกไป เอาความยึดมั่นถือมั่นออกไป เอาความหลงความประมาทออกไป กลับมาหาความ สงบ กลับมาหาปัญญา หลักการของการนั่งสมาธิเป็นอย่างไร

การนั่งสมาธิไม่ใช่เพื่อเราจะเอาอะไรนะ ถ้าเอาอะไรมันไม่ได้ มันเป็นนิติบุคคล ตัวตน เราต้องเข้าใจ เราต้องทำให้ถูกต้องเราจะไม่ได้เรียนหนังสือเพื่อจะเอา ทำงานเพื่อจะเอา มาทำสมาธิก็เพื่อจะเอา เานี้เค้าเรียกว่ามีแต่ทุกข์เกิดขึ้นทุกข์ตั้งอยู่ หัวใจของเราต้องยกเลิกสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เราทำถูกต้องเราก็มีความสงบมีปัญญา เราก็มีปัญญามีความสงบ เราทั้งหลายต้องเข้าใจ

ตอนคำสำหรับชาวพุทธหรือว่าชาวอะไรที่ว่างจากการงานเราต้องพากันนั่งสมาธิ ศาสนาพุทธก็นั่งสมาธิ ศาสนาคริสต์ก็นั่งสมาธิ ศาสนาอิสลามก็นั่งสมาธิ ศาสนาพราหมณ์ฮินดูซิกข์ก็ต้องนั่งสมาธิ ยกเลิกตัวเอาความสงบกลับคืนมา เอาออกซิเจนกลับคืนมา เอาปัญญากลับคืน เอาคาร์บอนไดออกไซด์เอาของเสีย ออกไป เอาความยึดมั่นถือมั่นเอาความหลงออกไป มารู้พระไตรลักษณ์ว่าทุกอย่างนั้น ไม่ใช่นิติบุคคลตัวตน มันเป็นธรรมเป็นสภาวะธรรม เราต้องรู้เข้าใจ

ในกลางวันเราดำเนินชีวิต เราก็เอาธรรมนำชีวิตมีปิติมีความสุขในการที่เรา เกี่ยวข้องที่เราปฏิบัติให้ถูกต้อง ชีวิตของเรา เราอยู่ที่ไหนทำอะไรต้องรู้เข้าใจมีปิติ มีความสุขในการประพฤติกการปฏิบัติ เราจะอย่าไปแยกธรรมะออกจากการดำรงชีพ ดำรงธาดุดำรงชั้นธ ต้องเป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรมเป็นธรรมเป็นธรรมบุญ เราทั้งหลายต้องพากันเข้าใจอย่างนี้

วันเสาร์วันอาทิตย์เราก็มาวัดมาเสียสละอย่างนี้แหละ เพื่อมาเจริญสติปัญญาทั้งสี่ เราเอาตัวเอาตนมันก็ไม่มีสติเป็นพื้นฐาน มันก็มีตัวตนเป็นพื้นฐาน เรายกเลิกตัวตน เมื่อไหร่ก็มีสติมีปัญญาเป็นพื้นฐาน มีความสงบเป็นพื้นฐาน

ขออนุโมทนากับท่านทั้งหลายนะท่านทั้งหลายเป็นทั้งคนดีเป็นคนมีปัญญา เป็นคนมีปัญญาเป็นคนดี วันเสาร์วันอาทิตย์ทุกวันนี้ก็สะดวกสบาย ขับรถไปวัดนะ วัดนะต้องรู้วัดไหนท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ วัดไหนท่านเอามรรคเอาผล เอาพระนิพพาน เพราะเราจะได้มีกำลังใจในการประพฤติการปฏิบัติ เราจะได้ไปเสียสละ เพื่อเราจะได้คบค้ากับสมาคมกับผู้ที่เอามรรคผลเอาพระนิพพาน เราไปสังเกตการณ์ดู ท่านเป็นพระธรรมพระวินัยหรือเป็นตัวตนนะ ถ้าท่านไม่เอาพระธรรมไม่เอาพระวินัยท่านเอาตัวตนนำชีวิตเราก็ไม่ต้องไป ให้มันเจ้ากันไป ไม่ให้หาพระก็อย่าไปหาใจ รู้ว่าเป็นใจเราก็ไม่ไปอย่างนี้ต้องรู้เข้าใจ

เราต้องรู้เข้าใจ พระที่แท้จริงไม่อยู่ที่ไหนหรอกอยู่ที่เรานี้เอง เราคิดดี ๆ พุทดี ๆ มีกิริยามารยาทดี ๆ ยกเลิกสิ่งที่ไม่ถูกต้องทุกคนก็เป็นพระได้ เรารู้เข้าใจ เราไปวัด ไปมัสยิด ไปโบสถ์ ไปอะไรทั้งหลายก็เพื่อไปบำรุงไปเสียสละเฉย ๆ เรารู้เข้าใจ ว่าพระอยู่ที่เรานี้แหละ พระอยู่ที่เราคิดดี ๆ พุทดี ๆ มีกิริยามารยาทดี ๆ ยกเลิกสิ่งที่ไม่ถูกต้อง มีปิติมีความสุขในการทำงาน มีความสุขในการพูดจา กิริยามารยาท ทั้งการประกอบอาชีพ มีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติ พระเป็นอย่างนี้ เราต้องรู้ เข้าใจ ต้องเอาหลักการของธรรมะของธรรมนุญ เราต้องรู้คุณค่าของความถูกต้อง
